

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΝ
Τμήμα Μελετών**

Ταχ. Δ/νση: Δώρου 7-9
Τ.Κ. – Πόλη: 104 32 Αθήνα
Πληροφορίες: Ε. Μουτσοπούλου, Γ. Κυρίτσης
Τηλέφωνο: 213 2124 740, 738
eMail: protokollo@eadhsy.gr
Ιστότοπος: www.eadhsy.gr

Αρ. πρωτ.: 6546
Αθήνα, 30/07/2026

Προς:
Υπουργείο Υποδομών και
Μεταφορών, Γεν. Δ/νση Διοικητικών
Υπηρεσιών, Δ/νση Νομοθετικού
Συντονισμού (Δ5), Τμήμα Β'
email: kgiannakouris@ggde.gr

Κοιν:
Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας &
Οικονομικών, Ειδική Υπηρεσία
Διαχείρισης Προγραμμάτων
«ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ
ΑΛΛΑΓΗ» και «ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ»
email : n.mamalougas@mou.gr
peka-polpro@mou.gr
peka-polpro@minfin.gr

Θέμα: Αναθεώρηση τιμών δημοσίων έργων στις συμπληρωματικές συμβάσεις

Σχετ: το υπ' αριθμ. 112287/08-07-2026 (α.π. Αρχής 6546/17-07-2026) έγγραφο του Τμήματος Β' της Δ/νσης Νομοθετικού Συντονισμού (Δ5) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών αναφορικά με ερωτήματα της ΕΥΔ των προγραμμάτων «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ» και «ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ» σχετικά με ζητήματα αναθεώρησης τιμών δημοσίων έργων.

Αναφορικά με τα διαλαμβανόμενα στο ως άνω σχετικό έγγραφο και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Αρχής, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Από τη γραμματική διατύπωση της διάταξης του άρθρου 156 του ν. 4412/2016 και ειδικότερα των παρ. 1 (περ. δ) και 4, διαφαίνεται ότι, για τον υπολογισμό του ανώτατου επιτρεπόμενου ορίου αύξησης του συμβατικού ανταλλάγματος κατά πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της αρχικής σύμβασης, στο πλαίσιο τροποποίησης σύμβασης έργου και σύναψης συμπληρωματικής σύμβασης, δεν συνυπολογίζονται η αναθεώρηση τιμών και ο Φ.Π.Α. Ειδικότερα, η παρ. 1δ του άρθρου 156 ορίζει ρητά ότι η αύξηση του συμβατικού ανταλλάγματος δεν δύναται να υπερβαίνει το 50% της αξίας της αρχικής σύμβασης «χωρίς την αναθεώρηση και τον Φ.Π.Α.», ενώ η παρ. 4 του ίδιου άρθρου προβλέπει ότι όλα τα όρια και ποσοστά του άρθρου αναφέρονται στα αρχικά ποσά και τιμές της σύμβασης και δεν περιλαμβάνουν την αναθεώρηση τιμών, μεταγενέστερες τροποποιήσεις αυτής ή οποιαδήποτε αποζημίωση.

Το άρθρο 156 του ν. 4412/2016 αποτελεί ειδική, εθνική ρύθμιση εφαρμογής που εξειδικεύει τις διατάξεις του άρθρου 132 του ίδιου νόμου για τις δημόσιες συμβάσεις έργων. Σημειώνεται ότι το εν λόγω άρθρο τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του 75 του ν. 4782/2021, προκειμένου να εναρμονιστεί με το ενωσιακής προέλευσης άρθρο 132 του ν. 4412/2016 (αντίστοιχο άρθρο 72 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ).

Στο πλαίσιο αυτό, το ανώτατο προβλεπόμενο όριο αύξησης ανέρχεται σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της αρχικής σύμβασης, όπως ρητά ορίζεται στην περ. δ της παρ. 1 του άρθρου 156 του ν. 4412/2016, σε αντιστοιχία με τις περιπτώσεις που προβλέπονται στις

περ. β' και γ' της παρ. 1 του άρθρου 132, ήτοι με τις περιπτώσεις συμπληρωματικών εργασιών που κατέστησαν αναγκαίες κατά την εκτέλεση του έργου και με τις τροποποιήσεις που προκύπτουν λόγω περιστάσεων που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν από μία επιμελή αναθέτουσα αρχή.

Ως προς την περ. (α) της παρ. 1 του άρθρου 132, επισημαίνεται ότι αφορά «..σε τροποποιήσεις συμβάσεων, ανεξαρτήτως της χρηματικής αξίας τους, οι οποίες προβλέπονται σε σαφείς, ακριβείς και ρητές ρήτρες αναθεώρησης στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης και στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνονται και ρήτρες αναθεώρησης τιμών ή προαιρέσεις...», σύμφωνα με τα ρητά οριζόμενα στην ως άνω διάταξη. Κατά συνεπεία, από τα ανωτέρω προκύπτει ότι στην περ. α της παρ. 1 του άρθρου 132 δεν περιλαμβάνεται ποσοστιαίος περιορισμός, αντίστοιχος των περιπτώσεων (β) και (γ) της ίδιας παραγράφου. Υπό το πρίσμα αυτό, η ρήτρα αναθεώρησης του άρθρου 153 του ν. 4412/2016, εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, αποτελεί ρήτρα προαίρεσης του άρθρου 132 παρ. 1 περ. α)¹, ο δε τρόπος υπολογισμού της εξειδικεύεται με προβλεπόμενες, στο εν λόγω άρθρο, Υπουργικές Αποφάσεις.²

Σε συνέχεια των ανωτέρω, το σχετικό έγγραφό σας και η ερμηνευτική προσέγγιση που περιέχεται σε αυτό, τελούν, καταρχάς, σε συμφωνία με τα άρθρα 156 και 132 του ν. 4412/2016.

Σε κάθε περίπτωση, η Αρχή δεν μπορεί να υποκαταστήσει την αρμοδιότητα του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών για την παροχή ερμηνευτικών οδηγιών και κατευθύνσεων για την ορθή ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας δημοσίων έργων, το οποίο (Υπουργείο), άλλωστε, φέρει και τη σχετική νομοθετική πρωτοβουλία. Συνεπώς, ζητήματα ερμηνείας και εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 156 του ν. 4412/2016, ιδίως δε η τυχόν έκδοση ερμηνευτικής εγκυκλίου, εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

**Η Αναπληρώτρια
Προϊσταμένη Γενικής
Δ/νσης**

Μ. Καλογρίδου

¹ Βλ. συναφώς: α) τη Γνώμη Γ 19/2021 ΕΑΑΔΗΣΥ και β) το υπ' αριθμ. 2040/13-04-2022 (ΑΔΑ: Ψ9Γ5ΟΞΤΒ-ΣΤΕ) έγγραφό της Αρχής, τα οποία είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα της Αρχής www.eadhsy.gr

² Βλ. ενδεικτικά, την υπ' αριθμ. Δ11/334219 (ΦΕΚ Β' 5565/31.10.2022) Υπουργική Απόφαση με θέμα: «Καθορισμός συντελεστών αναθεώρησης τιμών δημοσίων έργων Α' Τριμήνου 2022, σύμφωνα με την παρ. 23 του άρθρου 153 του ν. 4412/2016».

Εσωτερική Διανομή :

1. Γραφείο Προέδρου
2. Γενική Διεύθυνση
3. Δ/νση Μελετών και Γνωμοδοτήσεων
4. Δ/νση Συντονισμού
5. Δ/νση Ελέγχου
6. Αυτοτελές Γραφείο Θεσσαλονίκης